

Tárgytematika / Course Description

Történelem tantárgypedagógia

ANGYPA2141
Tárgyfelelős neve /
Teacher's name: dr. Varga Balázs

Félév / Semester: 2016/17/2

Beszámolási forma /
Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /
Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /
Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja, hogy a hallgatók feldolgozzák a történelemelméletet meghatározó szempontokat, szándékokat, jellemzőket. Megértsék azt a paradoxont, hogy múlt csak egy van, de történelem több, hiszen minden kor a maga kérdéseivel, problémaival tekint a múltra.

Megismerkedjenek a különböző történelmi források, feldolgozások, dokumentumok stb. elemzési módszereivel és kialakuljon bennük a forráskritikai képesség. Fel tudják használni a történelem segéd- és rokntudományainak eredményeit a történelmi megismerésben. Képesek legyenek elméletben értelmezni a történelem tanításának és tanulásának általános módszereit és ezek jellemzőit, valamint ismerjék ezek gyakorlati alkalmazásának főbb elemeit.

Felkészüljenek az elmúlt évtized jogszabályi szövegeinek (tantervek, vizsgakövetelmények) értelmezésére, és ezek gyakorlati alkalmazására. Ismerjék meg az ember- és társadalomismeret tantervi értelmezését, valamint tájékozottak legyenek e területek feldolgozásának sajátosságaival, módszereivel figyelembe véve a tanulásban akadályozott tanulók ismeretszerzési folyamatainak sajátosságait.

Az Ember és társadalom műveltségi terület megismerteti a társadalmi együttélés történetével, alapelveivel és főbb intézményeivel; betekintést nyújt a civilizáció folyamatába, a kultúra életébe. Fő területei: történelem; erkölcsan, etika; hon- és népismeret; társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek, filozófia. Együttesen hangsúlyos szerepet töltenek be a köznevelési feladatok sikeres megvalósításában, hiszen jelentős mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók a haza felelős, hasznos polgáraivá váljanak; reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert; képessé váljanak az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre; megismerjék és megértsék a természeti, társadalmi, valamint kulturális jelenségeket, folyamatokat. (NAT 2012)

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A kurzus tananyaga:

Óraszám	Előadás és szeminárium	Feladatok, eszközök
1. hét	Az Ember és társadalom műveltségterület a NAT- ban	Történelem tantárgy az Irányelvekben
2. hét	A történelem tanítás módszertana	A tanulásban akadályozott gyermekek tanulási folyamatainak sajátosságai

3. hét	<p>Feldolgozandó téma és anyag: Történetírás kérdései Romsics Ignác: A történetíró dilemmája: megismerjük vagy csináljuk-e a történelmet?</p> <p>http://www.mindentudas.hu/romsics/20040729romsics.html?pldx=20</p> <p>Peter Burke: Az új történetírás múltja és jövője Történelemelmélet I-II. szerk.: Gyurgyák János - Kisantal Tamás Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft. 2006. 2. kötet, 1189.</p>	5. osztály
4. hét	<p>Feldolgozandó anyag: Tudásfelfogások2 Csapó Benő: A tudáskonceptió változása: nemzetközi tendenciák és a hazai helyzet, Új Pedagógiai Szemle, 2002/02.</p> <p>http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2002-02-ko-csapotudaskoncepcio</p> <p>Csapó Benő: A tanulás dimenziói és a tudás szerveződése http://www.edu.u-szeged.hu/~csapo/publ/Csapo_B_08_02.pdf</p>	5. osztály
5. hét	<p>Feldolgozandó anyag: Tanulás, tanítás Kinyó László: A narratív készség fejlődése és szerepe a történelemtanításban. Magyar Pedagógia, 105. évf. 2. szám 109-126 (2005.)</p> <p>http://www.magyarpedagogia.hu/document/Kinyo_MP1052.pdf</p> <p>F. Dárdai Ágnes: A történelem tanításának és tanulásának módszerei és stratégiái http://www.lib.pte.hu/konyvtarrol/munkatarsaink/dardai/publikaciok/text/book/dardai04.htm</p>	6. osztály
6. hét	<p>Feldolgozandó anyag: A történelemtanítás kérdései F. Dárdai Ágnes (2006): Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára, XLI., Bphttp://www.lib.pte.hu/konyvtarrol/munkatarsaink/dardai/publikaciok/text/book/index.html</p> <p>Knausz: Műveltség és autonómia, Új Pedagógiai Szemle 2002. 10. http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2002-10-ta-Knausz-Muveltseg</p>	6. osztály

7. hét	Feldolgozandó anyag: Az európai és hazai történelemtanítás Kereszty Orsolya: Egy európai összehasonlító felmérés tanulságai a történelemdidaktika hazai értelmezéséhez, Új Pedagógiai Szemle, 2005/11. http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2005-11-ta-kereszty-egy Joachim Rohlfes: Történelem és történelemdidaktika. Szabolcs Ottó: Történelemtanítás Németországban. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991. 55.o. Siegfried Quandt: A történelem oktatásmélete. Távlatok és a fejlődés jelenlegi helyzete I. Didaktikai távlatok. Szabolcs Ottó: Történelemtanítás Németországban. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991. 117.o. Katona András: A századelő történelemtanítása (1902–1920).	7. osztály
8. hét	A személyiségi és emberi jogok tiszteletére, az erkölcsi értékekre nevelés;	7. osztály
9. hét	A nemzettudat és állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése;	8. osztály
10. hét	A társadalmi igazságosság, méltányosság és szolidaritás értékeinek tudatosítása	8. osztály
11. hét	Bemutató óra hospitálás tanulásban akadályozottak 5. osztályában	
12. hét	Bemutató óra hospitálás tanulásban akadályozott 8. osztályban	
13. hét	Tanulmányi kirándulás a Győri Levéltárba/ Múzeumba	

A tematika Kaposi József tematikája felhasználásával készült.

http://www.kaposijozsef.hu/wp-content/uploads/2012/10/BMNT%C3%9612000M_tematika.pdf

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Az osztályzat kialakításának módja (vizsgára bocsátás feltétele):

A ZH.-k sikeres megírása témakörönként. Javítási lehetőség csak évvégén egyéni elbírálás alapján. Szóbeli vizsga a félév végén a teljes anyagból. Vizsgára csak az jelentkezhet, akinek a Zh. eredményei legalább közepes minősítésűek.

Az aláírás feltétele:

Konzultáción való aktív részvétel. A beadandó munkák pontos időben történő leadása és sikeres teljesítése. Évszámok hiánytalan ismerete!!!

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

- *Katona András – Sallai József: A történelem tanítása. (Tantárgy-pedagógiai összefoglaló) Szerk.: Katona András. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2002.*

Ajánlott irodalom:

- *Szabolcs Ottó – Katona András: Történelem tantárgy-pedagógiai olvasókönyv (Dokumentumok a*

történelemtanítás történetének és módszertanának tanulmányozásához). Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2006. (Egy fejezet behatóbb ismerete.)

- *Katona András*: A történelem és állampolgári ismeretek tanulása. In: Tanuljunk, de hogyan!? Szerk.: *Katona András, Ládi László és Victor András*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2005. 42-73. 1.
- *Fisherné Dárdai Ágnes*: Történelemtanítás Magyarországon a XX. század elején (Helyzetkép és perspektívák) Történelemtanítás, 2010. 1. sz. www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu
- *Dárdai Ágnes*: A tankönyvkutatás alapjai. Dialóg Campus Stúdió, Pécs, 2002. (5. Összehasonlító tankönyvelemzés egy esettanulmány példáján: Az európai integráció német, osztrák, svájci és magyar történelemtankönyvekben, 73-142. 1.)
- *Balázs Györgyné*: Korkép kialakítása a történelemoktatásban. Akadémiai Kiadó, Bp., 1970. (2. kiad. 1978.; 3. kiad. 1984.)

További felhasználható irodalom:

Katona András – Sallai József: A történelem tanítása (Tantárgy-pedagógia összefoglaló), Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Romsics Ignác: A történetíró dilemmája: megismerjük vagy csináljuk-e a történelmet?
<http://www.mindentudas.hu/romsics/20040729romsics.html?pldx=20>

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

Sávoly Mária: A történelemoktatás erkölcs nevelő szerepéről, Mester és tanítvány 2004. 1. szám.

Szabolcs Ottó: A történelemtanítás tegnap és ma. IN: Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Szerk. V. Molnár László Bp. Tárogató kiadó, 1996. 13-28. o.

Knausz Imre: Évszámokon innen és túl... Megújuló történelemtanítás. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Feldolgozandó irodalom:

Történelemelmélet I-II. szerk.: Gyurgyák János - Kisantal Tamás Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft. 2006.6

Az iskolai műveltség szerk.: Csapó Benő Osiris Kiadó, Budapest. 2002.

Báthory Zoltán: Tanulók, iskolák, különbségek, Okker Oktatási Kiadó, Budapest, 2000.

Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, szerk. Falus Iván, Műszaki Tankönyvkiadó, Budapest, 2000.

Mátrai Zsuzsa: Érettségi és felvételi külföldön, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Kojanitz László: A tankönyvek minőségének megítélése (Iskolakultúra 2007/6.-7.)

F. Dárdai Ágnes – Kaposi József: A történelem érettségi vizsgafejlesztésének áttekintése (1995-2003). Mester és Tanítvány, 2005. november.

Sávoly Mária: A történelmi idő- és térbeli egység néhány aktuális vonatkozása a történelemoktatásban. IN: Történelemmethodikai műhelytanulmányok. Szerk. V. Molnár László Bp. Tárogató kiadó, 1996.

Katona – Ládi – Széplaki – Szombatiné szerk.: A tanári mesterség gyakorlata (Tanárképzés és tudomány) (Tankönyvkiadó, ELTE Tanítóképző Kar, 2003)